

יבמות לד

שאלה: ומאן האי תנא דאית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף ואיסור בת אחת?

ואיסור בת אחת	ואיסור מוסיף	איסור כולל
אשת איש ואשת אח (באח שהתחתן שני, איסור אח בא קודם – יחד עם אשת איש)	נדה/אשת אח	אחות אשתו

תשובה: אמר רב יהודה אמר רב: ר"מ היא; דתניא: **יש אוכל אכילה אחת, וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד: טמא שאכל חלב והוא נותר מן מוקדשין ביוה"כ, ר' מאיר אומר: אם היתה שבת והוציאו בפיו - חייב, אמרו לו: אינו מן השם.**

חלב	נותר	קדשים בטומאה	מעילה (אשם)	יוה"כ	ר' מאיר – הוצאה בשבת
	מוסיף – מוסיף לאיסור שעכשיו אסור להיקרב על המזבח	כולל – עכשיו האדם אסור גם לאכול שאר קדשים	מוסיף – מוסיף לאיסור חלב איסור הנאה	כולל – אסור עכשיו לאכול כל מאכל	בת אחת – איסור שבת ואיסור יוה"כ חלים באותו זמן

שאלה על הבנה זו במשנה: ור"מ אליבא דמאן? אי אליבא דרבי יהושע, האמר: **טעה בדבר מצוה - פטור!**

תשובה 1: אלא אליבא דרבי אליעזר!
תשובה 2: לעולם אליבא דרבי יהושע, כי קאמר רבי יהושע **טעה בדבר מצוה פטור** - הני"מ גבי תינוקות, דזמנו בהול, אבל האי כיון דאין זמנו בהול - לא.
קושי על תשובה 2: והרי תרומה, דאין זמנו בהול, וקפטר! דתנן: **היה אוכל בתרומה, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה - רבי אליעזר מחייב קרן וחומש, ורבי יהושע פוטר!**
תירוץ: הא איתמר עלה, אמר רב ביבי בר אביי: הכא בתרומה בערב הפסח עסקינן, דזמנה בהול.

הבנה אחרת במשנה: באיסור בת אחת ואליבא דר' שמעון.
קושי על הבנה זו: בשלמא כולהו משכחת להו, דשווינהו שליח ושוו אינהו שליח ופגע שליח בשליח, אלא נדות היכי משכחת לה?
תירוץ: אמר רב עמרם אמר רב: בשופעות מתוך י"ג לאחר שלשה עשר לאחיובי אינהו, מתוך שנים עשר לאחר שנים עשר לחיובי אינהו.

מפרישין אותן.

קושי: והא אין אשה מתעברת בביאה ראשונה!
תירוץ: אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה: שבעלו ושנו.
קושי: ואלא הא דתנא ר' חייא: **הרי כאן ט"ז חטאות**, תלתין ותרתין הויין!
דחיית הקושי: וליטעמיד, לר' אליעזר דמחייב על כל כח וכח, טובא הויין! אלא דבכח ראשון קחשיב, ה"נ דביאה ראשונה קחשיב.
קושי על הקושי: א"ל רבא לרב נחמן: והא תמר בביאה ראשונה איעברא!

בראשית פרק לח

(ו) וַיִּקַּח יְהוָה אֶשֶׁה לְעֵר בְּכוֹרוֹ וַשְׁמָה תָמָר: (ז) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְתְּהוּ ה':
 (ח) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְאוֹנָן בֶּן אֵל אֵשֶׁת אַחִיזָר וַיִּבֶם אֶתְּהוּ וְהִקֵּם זָרַע לְאַחִיזָר: (ט) וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֵל אֵשֶׁת אַחִיו וְשָׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי נָתֹן זָרַע לְאַחִיו: (י) וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמָת גַּם אֹתוֹ: (יא) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְתָמָר כִּלְתֹּ שְׁבִי אֶלְמִנָּה בֵּית אַבִּיךָ עַד יִגְדַל שְׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאַחִיו וַתִּלְדָּ תָמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אַבִּיהָ: (יב) וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתִּמָּת בֵּית שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוָה וַיִּנָּחַם יְהוָה וַיַּעַל עַל גִּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רַעְהוּ הַעֲדֵלְמִי תַמְנָתָה: (יג) וַיִּגַּד לְתָמָר לְאִמְרָה הִנֵּה חָמִיד עֲלֶיךָ תַמְנָתָה לְגֹז צֹאנוֹ: (יד) וַתִּסָּר בְּגָדֵי אֶלְמִנוּתָהּ מֵעֲלֶיהָ וַתִּכְסַּב בְּצַעֲפִיף וַתִּתְעַלֶּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינִים אֲשֶׁר עַל דָּרְךָ תַמְנָתָה כִּי רָאִתָּה כִּי גִדַל שְׁלָה וְהוּא לֹא נָתַןָה לוֹ לְאִשָּׁה: (טו) וַיִּרְאֶה יְהוָה וַיַּחֲשֶׁבֶה לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ: ... (כד) וַיְהִי כַּמְשָׁלֶשׁ חֳדָשִׁים וַיִּגַּד לַיהוָה לְאִמְרָה זָנִיתָ תָמָר כִּלְתֹּךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזַנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוָה הוֹצִיאוּהָ וַתִּשְׂרַף:

